

להיות סיבה למזונו, ותכונות גופו ואבריו ראויין לדבר ההוא, כפה הארוך והשוק הארוך לעוף, שהוא צד את הדגים, וכשן והצפורן החזקה לארי, והקרנים לשור ולאיל, ואשר תוכן מזונו מן הצמח לא ניתן לו כלי הציד והטרף. ועל הדמיון הזה תמצא מידות בני אדם וגופותם מוכנות לסחורות ולמלאכות. ומי שמוצא במידותיו וטבעו כוסף אל מלאכה מהמלאכות, ויהיה גופו ראוי לה, ויוכל לסבול את טרחה, יחזור עליה וישים אותה סיבה להבאת מזונו, ויסבול מתקה ומרירותה, ואל יקוץ כשיימנע ממנו הטרף בקצת העתים, אך יבטח באלהים, שיספיק לו טרפו כל ימי חייו. ויכוין בטרדת לבו וגופו בסיבה מן הסיבות והסיבוב עליה, לעמוד במצות הבורא, שציוה האדם להתעסק בסיבות העולם, כעבודת האדמה וחרישתה וזריעתה, כמו שכתוב (בראשית ב טו): ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, ולהשתמש בשאר בעלי חיים בתועלותיו ומזוניו ובגין המדינות והכנת המזונות, ולהשתמש בנשים ולבעול אותן להרבות הזרע, ויהיה נשכר על כוונתו בהם לאלהים בלבו ומצפוניו, בין שיוגמר לו חפצו בין שלא יוגמר לו חפצו, כמו שכתוב (תהלים קכח ב): יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, ואמרו רבותינו,

ל ב ט ו ב

תהיה האמצעי למחיתו. והתאים ה' את מבנה הגוף והאברים של כל מין ומין מבעלי החיים לנטיה שלהם. למשל, לעוף הצד דגים ברא ה' פה ארוך ושוקיים ארוכות, ולאריה הניזון מדריסת חיות, ברא ה' שיניים וצפרניים חזקות. ואילו לבעלי החיים הניזונים מהצמחים לא נתן ה' כלי ציד וטרף.

ובדומה לדוגמה זו תמצא, שכל אדם מסוגל למקצוע או מסחר מסויים, בהתאם למדותיו ומבנה גופו. ומי שמוצא במדותיו ובטבעו תשוקה אל מקצוע מסויים, וגופו מתאים אליו, והוא מסוגל לסבול את היגיעה הדרושה למענו, יחזור אחרי אותו מקצוע, ויעשה אותו אמצעי להשגת מחיתו, ויעסוק בו ברצון, בין כשהוא מצליח בו ובין כשהוא לא מצליח בו, ולא ימאס בו גם אם לפעמים אין לו ממנו די פרנסתו, אלא יבטח באלהים שימציא לו את פרנסתו כל ימי חייו.

וכאשר מחשבותיו וגופו עסוקים באחד מאמצעי הפרנסה, או בהשתדלות להשיג אמצעי זה, תהיה כוונתו לקיים את מצות הבורא שציוה לאדם לעסוק באמצעים גשמיים לשם עיבוד האדמה, חרישתה וזריעתה, כמו שכתוב (בראשית ב טו): ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, ושציוה להשתמש בשאר בעלי החיים גם לצרכיו ותזונתו ולבניית מדינות והכנת מזון, ושציוה לשאת אשה כדי להוליד בנים. — וכשהוא מכוון בדברים אלה לשם שמים, הוא יקבל שכר על זה, בין אם הוציא את שאיפתו לפועל, ובין אם לא הוציא את שאיפתו לפועל, כמו שכתוב (תהלים קכח ב): יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב

פ ת ח י ל ב

ונציוה להשתמש בשאר בעלי החיים וכו' ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ולשאת אשה, כמו שנאמר (בראשית א כח): ובעוף השמים ובכל החיה הרומשת על הארץ. ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו